

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleihin

KHALL 25.11.2024 § 202

Vuonna 2025 toimitetaan samanaikaisesti kahdet yleiset vaalit: aluevaalit ja kuntavaalit. Koska vaalit toimitetaan samanaikaisesti, kutsutaan niitä nimellä alue- ja kuntavaalit. Alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on sunnuntai 13.4.2025. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 2.—8.4.2025.

Vaalilain (714/1998) 15 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on hyvässä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Lisäksi kunnanhallituksen on asetettava laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisinä.

Alue- ja kuntavaaleissa ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijat, kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat sekä vaalitoimikunnat toimittavat molempien vaalien ennakkoäänestyksen. Vaalilautakuntien tehtävänä on molempien vaalien vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta.

Kaikilla vaalivirkailijoiksi määrätyillä ja erityisesti vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajaksi nimettävillä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Vaaliviranomaisten kelpoisuudesta ja esteellisyydestä

Vaaliviranomaisia koskevat kelpoisuus- ja esteellisyyssäännöt alue- ja kuntavaaleissa ovat tiivistetysti seuraavat:

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. **Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla aluevaalien ehdokas eikä kuntavaalien ehdokas.** Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa "mahdollisuuksien mukaan" voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva aluevaalien tai kuntavaalien ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. **Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla aluevaalien ehdokas eikä kuntavaalien ehdokas eikä myöskään ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.** Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa "mahdollisuuksien mukaan" voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntaan, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaaliavustaja vaalipäivän äänestyspaikalla

Kelpoisuus: Vaaliavustajana ei voi olla vajaavaltainen (alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu) eikä myöskään aluevaalien tai kuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys: Vaaliavustajalla on vain yksi tehtävä eli äänestäjän avustaminen. Kelpoisuussääntelyllä on riittävästi varmistettu se, että tässä tehtävässään voi avustaa jokaista avustamista tarvitsevaa äänestäjää.

Valmistelija:	Hallintopäällikkö Jaana Jokikoivu-Hiukkamäki, p. 040 809 5455
Esittelijä:	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus:	Kunnanhallitus päättää valita henkilöt vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan.
Asian käsittely:	Asian käsittelyn aikana todettiin, että on ollut hankalaa tässä vaiheessa löytää vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan henkilöitä. Vaalilautakuntaan on saatu seuraavat esitykset: Katariina Simelius-Hietola, Olli-Pekka Jasu ja Heikki Vainio. Vaalitoimikuntaan on seuraavat esitykset: Sauli Alitalo ja Leena Vehmas.
Päätös:	Kunnanhallitus päätti, että henkilöiden valintaan vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan palataan viimeistään kunnanhallituksen 3.2.2025 kokouksessa.

Ote: Valtuustoryhmien puheenjohtajat

KHALL 03.02.2025 § 21

292/00.00.00.00/2024

Kunnanhallitus käsitteli vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan valintaa kokouksessaan 25.11.2024. Vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan oli tuolloin ehdotettu seuraavia henkilöitä: vaalilautakuntaan Katariina Simelius-Hietola, Olli-Pekka Jasu ja Heikki Vainio ja vaalitoimikuntaan Sauli Alitalo ja Leena Vehmas. Asian käsittelyn yhteydessä kunnanhallitus totesi, että tuossa vaiheessa oli hankalaa löytää vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan henkilöitä, koska ei vielä ollut varmuutta siitä, keitä asettuu ehdokkaiksi kevään kuntavaaleissa. Kunnanhallitus päätti palata vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan muodostamiseen viimeistään 3.2.2025 kokouksessa.

Valtuustoryhmien puheenjohtajia on 17.1.2025 lähetetyllä sähköpostiviestillä pyydetty toimittamaan ryhmien ehdotukset mielellään 30.1. mennessä, kuitenkin viimeistään siten, että hallintopäälliköllä on käytettävissä tiedot ehdotetuista henkilöistä maanantaina 3.2. ennen kunnanhallituksen kokousta.

Samassa sähköpostiviestissä on myös tiedotettu keskusvaalilautakunnan nykyisestä kokoonpanosta ja pyydetty huomioimaan, että keskusvaalilautakunnan jäsen, joka on ehdokkaana kuntavaaleissa, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn siitä lukien, kun häntä koskeva ehdokashakemus on annettu lautakunnalle. Sen sijaan jäsentä, joka on ehdokkaana aluevaaleissa, ei ole kielletty osallistumasta keskusvaalilautakunnan työskentelyyn. Keskusvaalilautakunta tarkastaa saapuneet ehdokashakemukset kokouksessaan 10.3. Jotta keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen (5 jäsentä paikalla), kunnanhallituksen kokouksessa 3.3.2025 on mahdollista nimetä väliaikaisia varajäseniä keskusvaalilautakunnan päätösvaltaisuuden turvaamiseksi. Väliaikaisten varajäsenten määräämiseen on myös pyydetty ehdotuksia.

Valmistelija: Hallintopäällikkö Jaana Jokikoivu-Hiukkamäki, p. 040 809 5455

Esittelijä: Kunnanjohtaja

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää valita henkilöt vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan.

Asian käsittely: Asian käsittelyn aikana pidettiin kokoustauko klo 19.44—19.48.

Päätös: Kunnanhallitus päätti valita alue- ja kuntavaalien toimittamista varten vaalilautakuntaan seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet
Jasu Olli-Pekka
Pärssinen Simo

Simelius-Hietola Katariina
Uusitalo Terhi
Vainio Heikki

Varajäsenet
Alitalo Sauli
Lehtonen Jouko
Pärssinen Katri
Rämö Johanna
Syrjälä Taimi

Kunnanhallitus päätti valita vaalitoimikuntaan seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet
Alitalo Sauli
Pärssinen Simo
Vehmas Leena

Kunnanhallitus päätti valita vaalitoimikunnan varajäsenet
kokouksessaan 3.3.2025.